

Gedrag en welbevinden tijdens de **Corona-crisis**

Resultaten 3e meting

Onderzoek en Business Intelligence

Gemeente Rotterdam

Colofon

Gemeente Rotterdam, afdeling Onderzoek en Business Intelligence (OBI)

Datum: 9 juli 2020

Auteur(s): Bianca Stam

Vragen: onderzoek@rotterdam.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Gedragmaatregelen	6
2.1	Houden aan gedragsregels	6
2.1.1	Verandering in het houden aan de gedragsregels	7
2.2	Handen wassen	8
2.2.1	Verandering in handen wassen	9
2.3	Bezoek	9
2.3.1	Verandering in bezoek	9
2.4	Afstand houden	10
2.4.1	Verandering in afstand houden	10
2.5	Risico-inschatting	12
2.5.1	Verandering in risico-inschatting	13
2.6	Maatregelen helpen	14
2.6.1	Verandering in mening of maatregelen helpen	14
2.7	Opvolgen van gedragsmaatregelen	16
2.7.1	Verandering in opvolgen van gedragsmaatregelen	16
3	Gezond zijn en gezond gedrag	18
3.1	Welbevinden	18
3.1.1	Verandering in mentaal welbevinden	19
3.2	Leefstijl	19
3.2.1	Verandering in leefstijl	20
4	Vertrouwen in de Nederlandse aanpak	22
4.1	Sociale omgeving	22
4.1.1	Verandering in sociale omgeving	22
4.2	Draagvlak voor de maatregelen	24
4.2.1	Verandering in draagvlak	24
4.2.2	Wat als de gedragsmaatregelen langer gaan duren?	26
4.3	Thuisisolatie	27
4.4	Vaccinatiebereidheid	27
5	Over de deelnemers	28

1 Inleiding

Sinds half maart heeft de overheid in Nederland maatregelen ingevoerd om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Om beter te begrijpen hoe mensen denken over de afgekondigde maatregelen, wat hun drijfveren zijn om zich hieraan te houden en wat de impact op mensen is, hebben de Gedragsunit van het RIVM, GGD/ GHOR NL en de regionale GGD'en een onderzoek gedaan. Het onderzoek gaat over het gedrag van mensen, wat ze vinden van de gedragsmaatregelen van de overheid en hoe het fysiek, mentaal en sociaal met ze gaat in de periode dat het coronavirus zich verspreidt en de maatregelen zijn ingevoerd. Het onderzoek wordt meerdere keren herhaald.

De eerste meting vond plaats in de periode van 17 april tot en met 24 april 2020. Van 7 mei tot en met 12 mei is de 2^e meting uitgevoerd en de derde ronde volgde van 27 mei tot en met 1 juni. Aan de derde meting hebben in totaal 64.000 mensen meegedaan van 16 jaar en ouder. 47.476 van deze mensen hebben ook meegedaan aan de 1^e en 2^e meting.

In deze rapportage worden de resultaten voor de 6.820 deelnemers van de derde meting uit de regio van GGD Rotterdam-Rijnmond beschreven. De trends die over de drie metingen heen gepresenteerd worden zijn gebaseerd op deelnemers die aan alle drie meetrondes hebben meegedaan. Dat zijn 5.564 respondenten. De resultaten die over meetronde 3 gepresenteerd worden, en dus gebaseerd zijn op alle 6.820 respondenten die in deze meting meededen, kunnen daarom afwijken van de cijfers die in de trends gepresenteerd worden.

De landelijke resultaten van dit onderzoek zijn te vinden op de website van het RIVM. Veel teksten in deze rapportage zijn overgenomen van deze website.

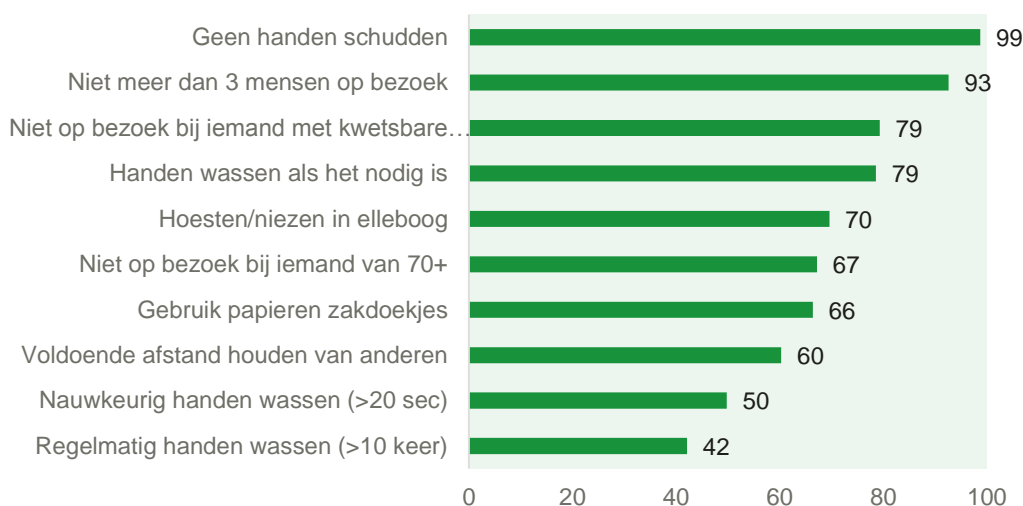
2 Gedragsmaatregelen

Sinds half maart gelden in ons land diverse gedragsregels die erop gericht zijn het aantal contacten met anderen te reduceren (bijvoorbeeld 1,5 meter afstand houden). De regels moeten ertoe bijdragen dat tijdens contacten met anderen het coronavirus niet wordt overgedragen (hygiëne-maatregelen). Als mensen denken dat de gedragsregels helpen om besmettingen van zichzelf of anderen te voorkomen kan dit hun motivatie om zich aan de gedragsregels te houden versterken. Echter, de huidige situatie vraagt ook veel van mensen: ze beperken de vrijheid en mogelijkheden. Dit kan impact hebben op de mentale, fysieke, en sociale gezondheid. En op de verwachting hoe lang mensen de maatregelen steunen. Deze inzichten in het gedrag helpen de overheid om burgers beter te kunnen ondersteunen en te informeren om de gedragsregels te blijven opvolgen.

2.1 Houden aan gedragsregels

Het onderzoek laat zien dat het niet handen schudden de meest makkelijk na te leven regel is. Maar liefst 99% zegt geen handen meer te schudden. Daarnaast geeft 93% aan 'niet meer dan 3 mensen op bezoek' te ontvangen. Ook het niet bezoeken van mensen met een kwetsbare gezondheid (79%), het handen wassen wanneer dit nodig is (79%) en het in de elleboog hoesten of niezen (70%), het gebruik van papieren zakdoekjes (69%) en het niet bezoeken van 70-plussers (67%), lukt over het algemeen goed. Meer dan 10 keer per dag handen wassen blijkt lastiger te realiseren (42%).

Figuur 1: Percentage mensen dat zich in de praktijk aan de gedragsregels houdt, meting 3

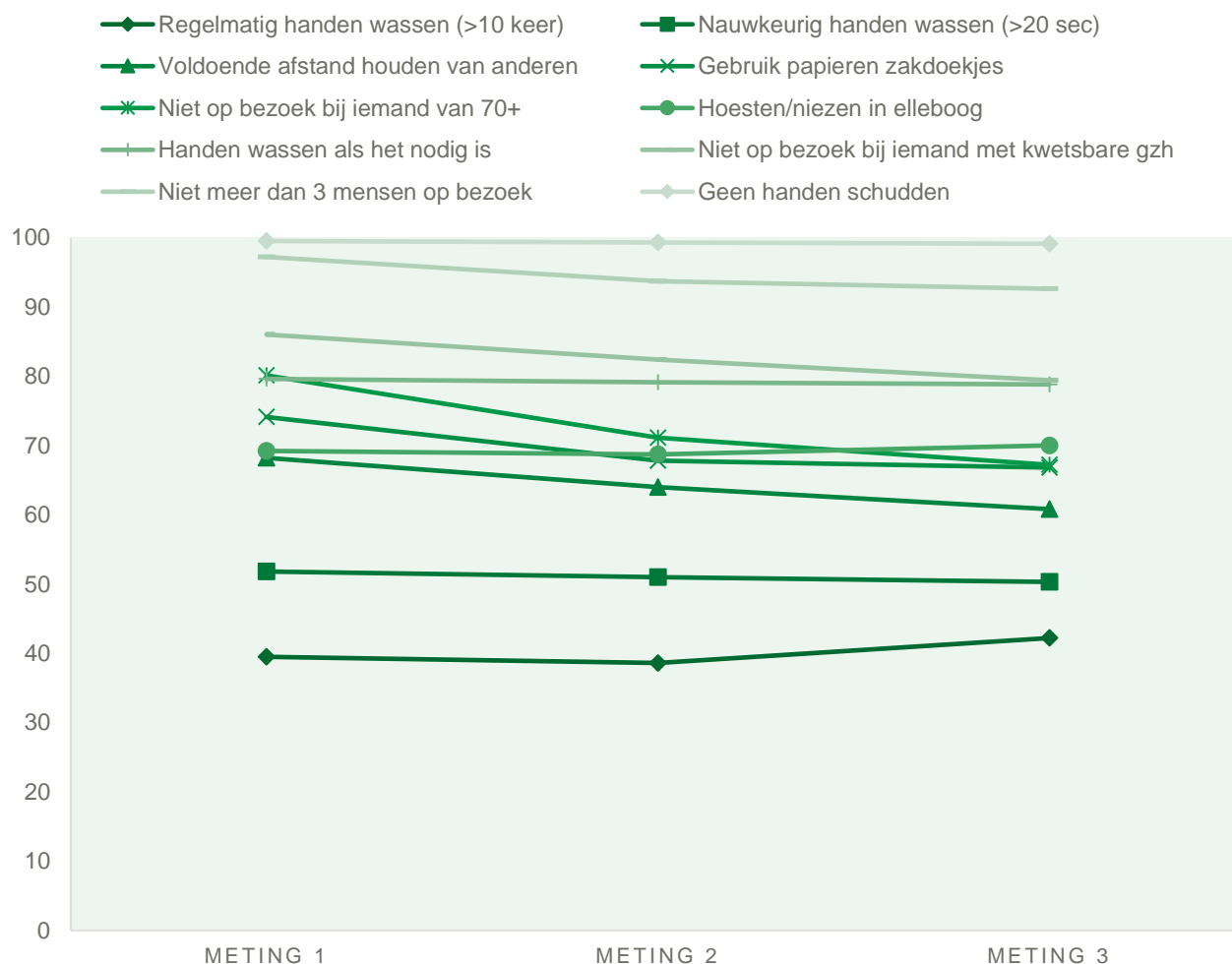

2.1.1 Verandering in het houden aan de gedragsregels

Voor veranderingen over de tijd is gekeken naar de deelnemers die aan alle meetrondes hebben meegedaan. De grootste verandering is zichtbaar bij het bezoeken van 70-plussers (wanneer men niet de vaste aangewezen persoon is); het aantal mensen dat zich niet houdt aan deze gedragsregel is met 13 procentpunt afgenomen. Ook bij het voldoende afstand houden, het gebruik van papieren

zakdoekjes en het niet op bezoek gaan bij mensen met een kwetsbare gezondheid is een afname te zien van het aantal mensen dat zich aan deze regels houdt (-7 procentpunt).

Figuur 2: Verandering in het houden aan de gedragsregels, meting 1, 2 en 3

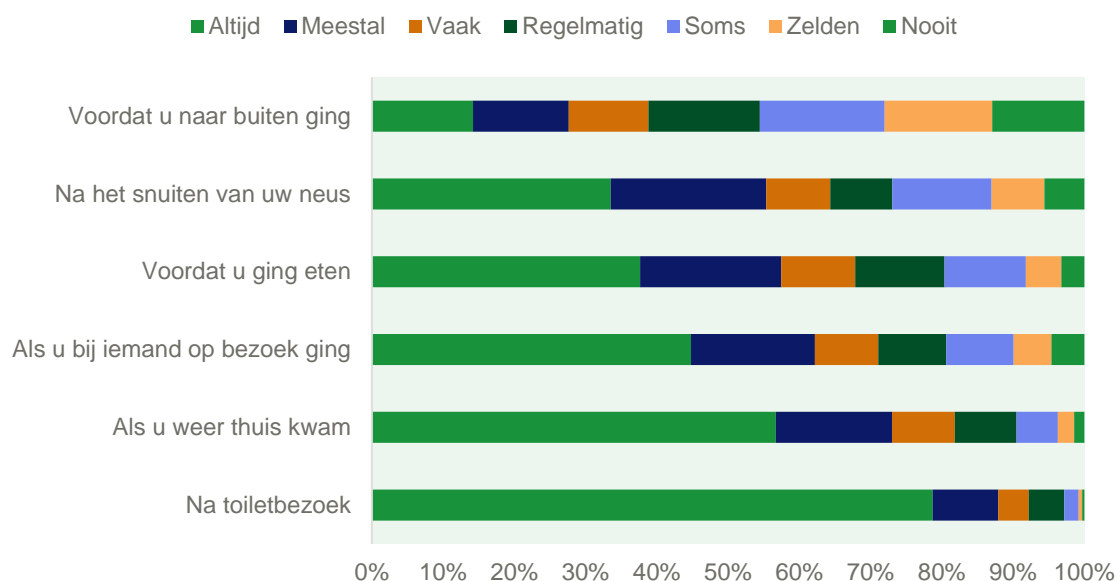

2.2 Handen wassen

Aan de deelnemers van het onderzoek is gevraagd om in te schatten hoe vaak ze handen wassen in situatie waarin dat moet. Mensen hebben duidelijk de gewoonte om hun handen te wassen na een toiletbezoek: 88% van de mensen geeft aan dat zij in de afgelopen week hun handen meestal of altijd wassen na een toiletbezoek.

Drieënzeventig procent van de mensen geeft aan meestal of altijd handen te wassen na thuiskomst. De gewoonte is een stuk minder sterk in andere situaties, zoals na het snuiten van de neus of bij anderen op bezoek gaan. Handen wassen vóórdat mensen naar buitengaan doet 27% van de mensen vaak tot altijd.

Figuur 3: Waste u uw handen, meting 3:

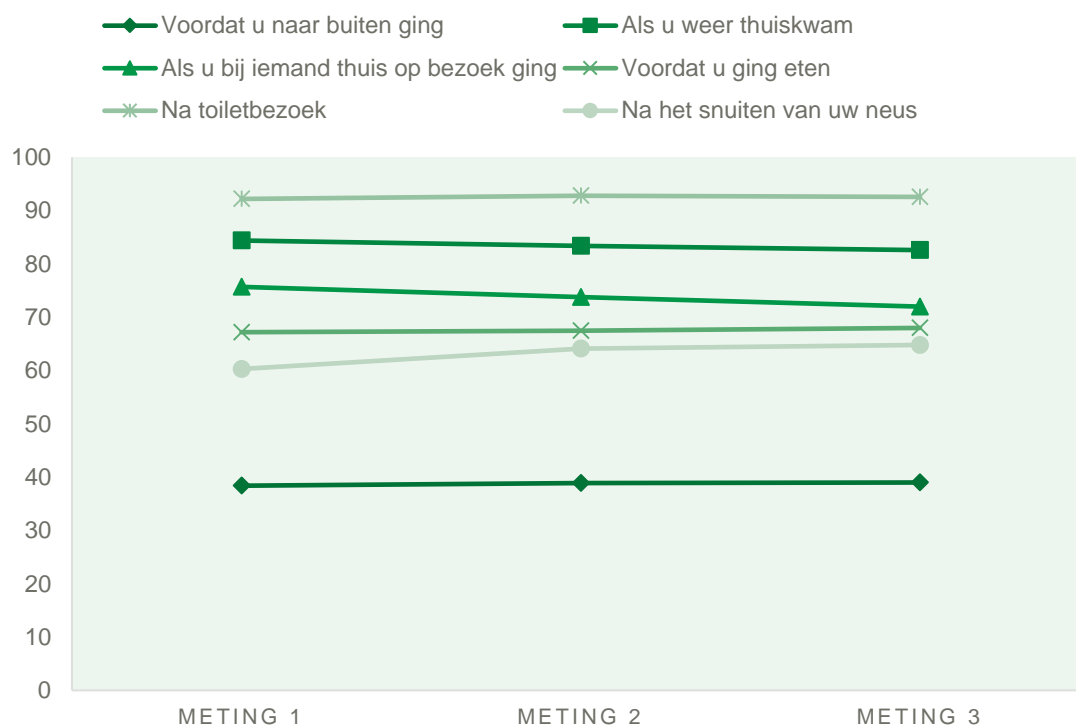

2.2.1 Verandering in handen wassen

Voor veranderingen over de tijd is gekeken naar de deelnemers die aan alle meetrondes hebben meegedaan. Voor de meeste situaties zijn er geen grote verschillen ten

opzichte van eerdere metingen omtrent handen wassen. Het percentage mensen dat de handen wast na het snuiten van de neus is in meting 3 met 5 procentpunt toegenomen ten opzichte van meting 1.

Figuur 4: Verandering in het handen wassen, vaak tot altijd, meting 1,2 en 3

2.3 Bezoek

Van de deelnemers aan het onderzoek gaf 43% aan in de week voorafgaand aan het onderzoek geen bezoek te hebben ontvangen. Voor 43% van de mensen bleef het aantal keren bezoek per week beperkt tot 1 of 2 keer. De resterende 14% ontvangt 3 of meer keer per week bezoek.

2.3.1 Verandering in bezoek

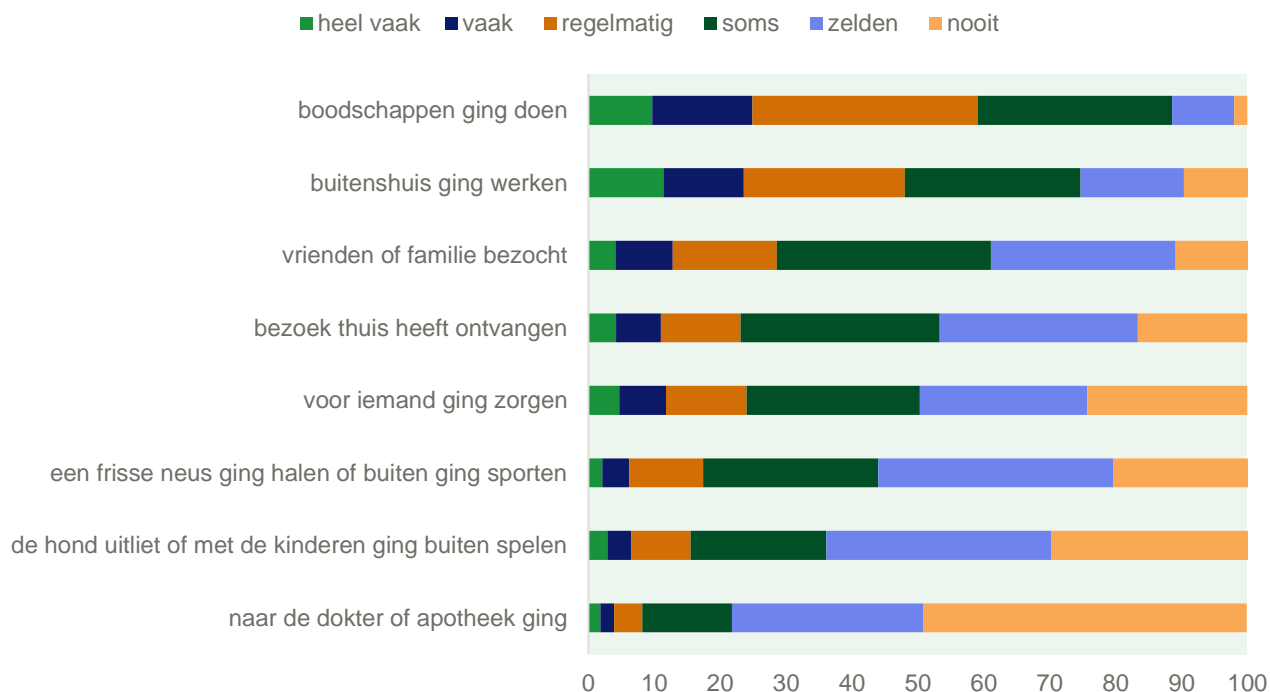
Voor verandering over de tijd is gekeken naar de deelnemers die aan alle meetrondes hebben meegedaan. Het aantal mensen dat aangeeft in de week voorafgaand aan het onderzoek geen bezoek te hebben ontvangen, is met 18 procentpunt afgenomen ten opzichte van de eerste meting.

2.4 Afstand houden

Een belangrijke maatregel, het op 1,5 meter afstand blijven van elkaar, blijkt niet altijd door iedereen te worden nageleefd. Uit onderstaande grafiek blijkt dat in 89% van de

gevallen mensen soms tot heel vaak te dichtbij kwamen met boodschappen doen. Driekwart van de deelnemers gaf aan dat mensen te dichtbij kwamen wanneer zij naar buiten gingen voor werk. Bij het bezoeken van vrienden of familie of bezoek thuis ontvangen is dit respectievelijk 61% en 53%.

Figuur 5: Percentage mensen dat aangaf dat mensen te dichtbij kwamen, meting 3

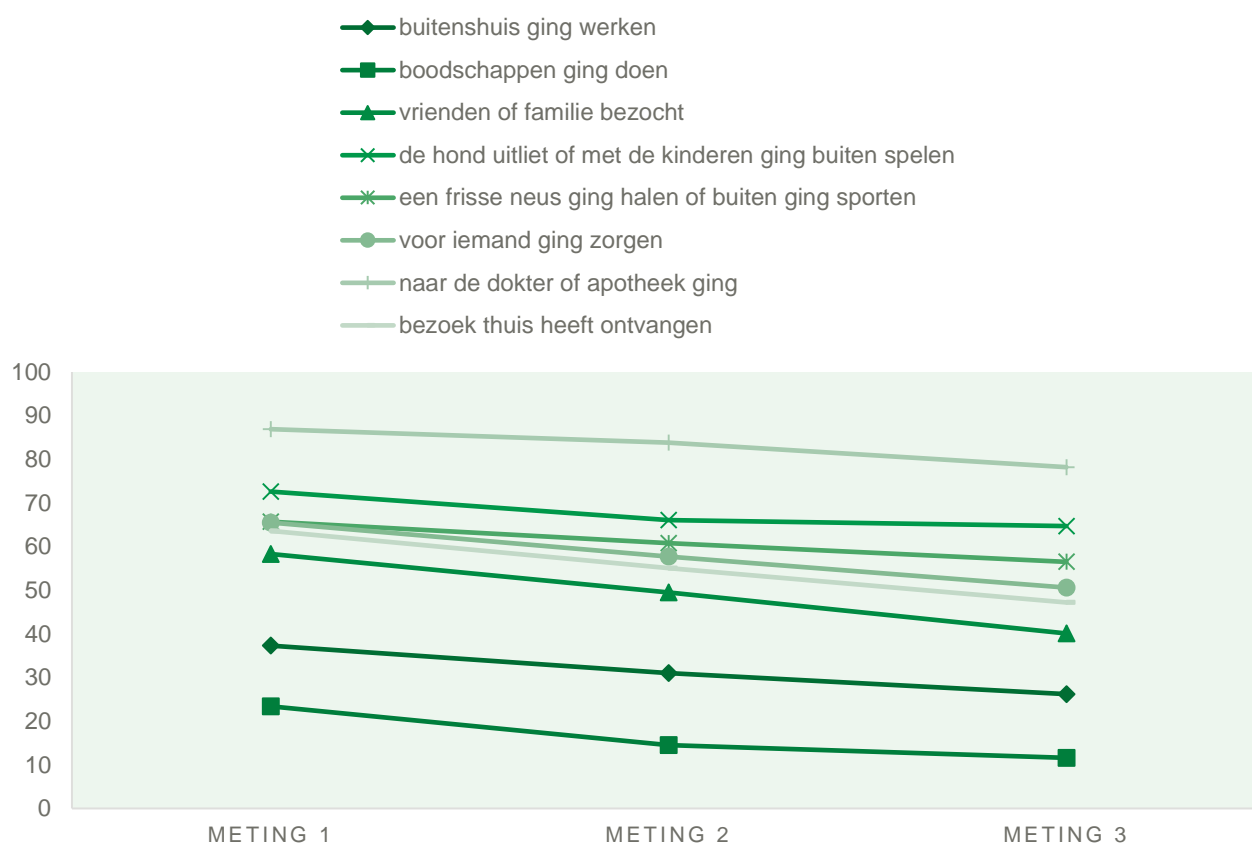

2.4.1 Verandering in afstand houden

Voor veranderingen in de tijd is gekeken naar de deelnemers die aan alle meetrondes hebben meegedaan. In vergelijking met de eerste meting is op bij alle gelegenheden een toename te zien van het aantal mensen dat te dichtbij komt. De grootste verandering is zichtbaar bij het bezoek van vrienden of familie (-18 procentpunt). Verder is een

grote daling bij het percentage mensen dat het lastig vindt om afstand te bewaren wanneer thuis bezoek wordt ontvangen (-16 procentpunt) en bij mensen die voor iemand gingen zorgen (-15 procentpunt).

Figuur 6: Verandering in het percentage mensen dat aangaf dat mensen zelden of nooit te dichtbij kwamen, meting 1, 2 en 3

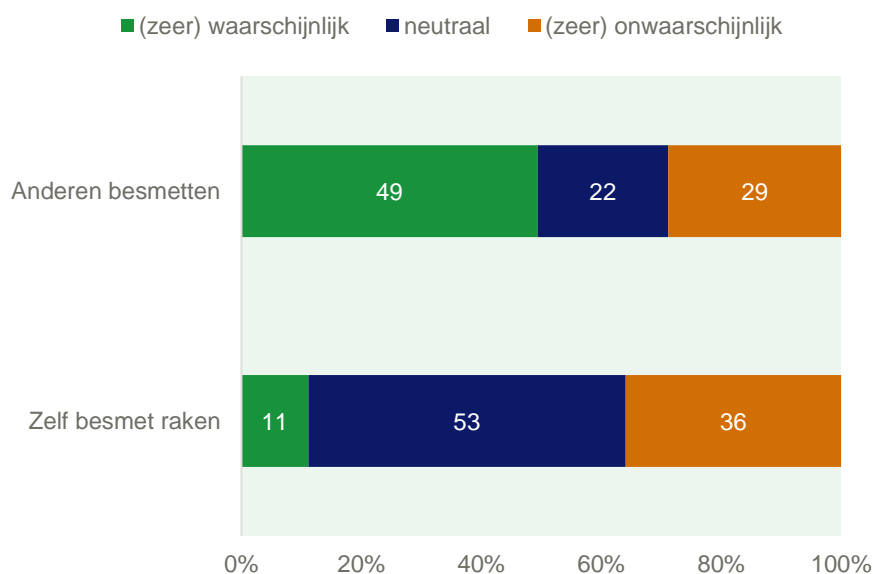
2.5 Risico-inschatting

Aan de deelnemers van het onderzoek is gevraagd hoe groot zij denken dat de kans is dat als ze corona-besmet zijn, ze dit doorgeven aan anderen. Daarnaast is gevraagd hoe erg ze dat zouden vinden. Zesendertig procent geeft aan dat ze het (zeer) onwaarschijnlijk vinden dat ze

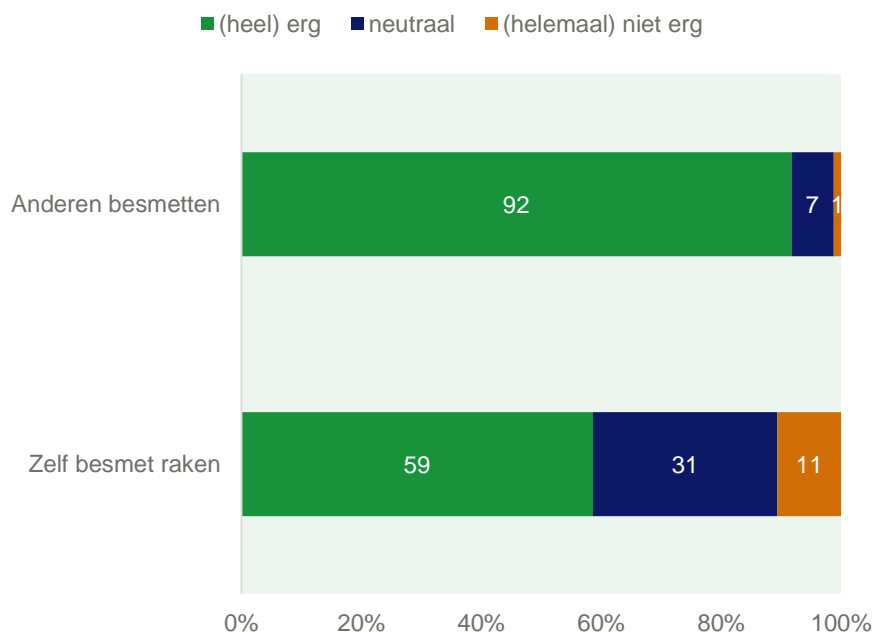
besmet worden. Elf procent vindt dit juist (heel) waarschijnlijk. Als mensen besmet zouden raken dan vindt 59% dit wel (heel) erg.

Ongeveer de helft van de deelnemers acht de kans groot het virus aan anderen door te geven als ze besmet zouden zijn. Bijna iedereen (92%) zou het (heel) erg vinden het virus door te geven aan iemand anders.

Figuur 7: Inschatting kans om zelf besmet te raken of om anderen te besmetten, meting 3

Figuur 8: Inschatting ernst van zelf besmet raken of van anderen besmetten, meting 3

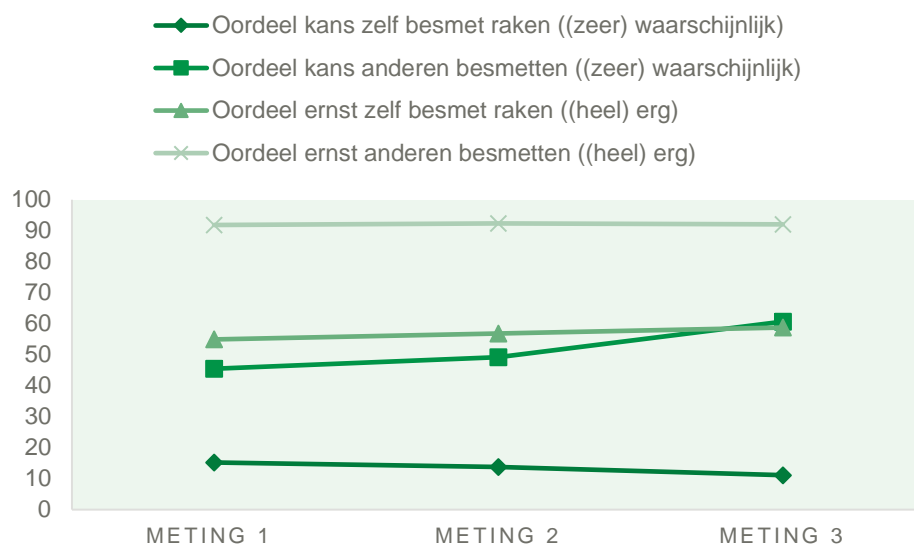

2.5.1 Verandering in risico-inschatting

Voor veranderingen in de tijd is gekeken naar de deelnemers die aan alle meetrondes hebben meegedaan.

Het aantal mensen dat het (zeer) waarschijnlijk vindt dat zij anderen besmetten als zij zelf besmet zijn met het coronavirus is gestegen met 15 procentpunt.

Figuur 9: Verandering kans en ernst om zelf of anderen te besmetten

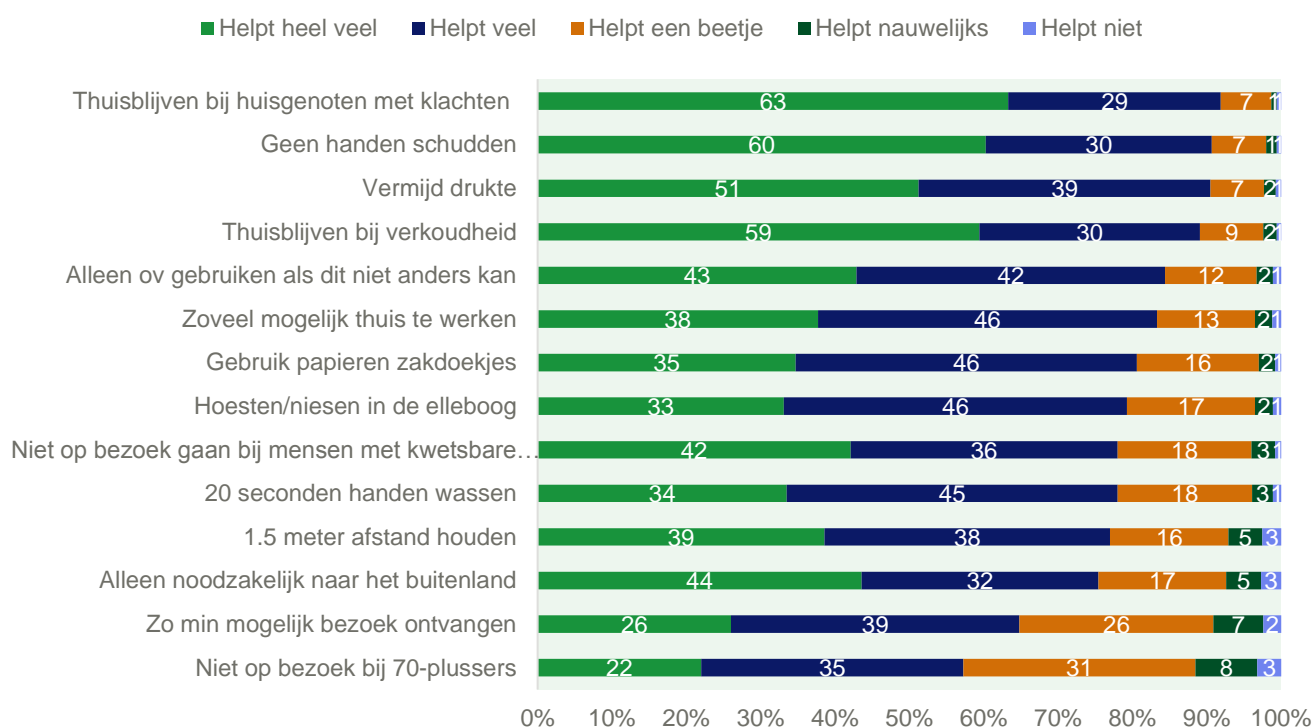

2.6 Maatregelen helpen

Deelnemers zijn ook gevraagd of ze denken dat de maatregelen helpen. De resultaten zijn in onderstaande grafiek te zien.

De meeste mensen denken dat de maatregelen helpen om het virus in te dammen. De maatregelen waarvan de mensen het meest verwachten zijn het thuisblijven bij huisgenoten met klachten (92%), niet meer handen schudden (91%) en het vermijden van drukte (90%), gevolgd door thuisblijven bij verkoudheid (89%).

Figuur 10: Hoe goed helpen de maatregelen?

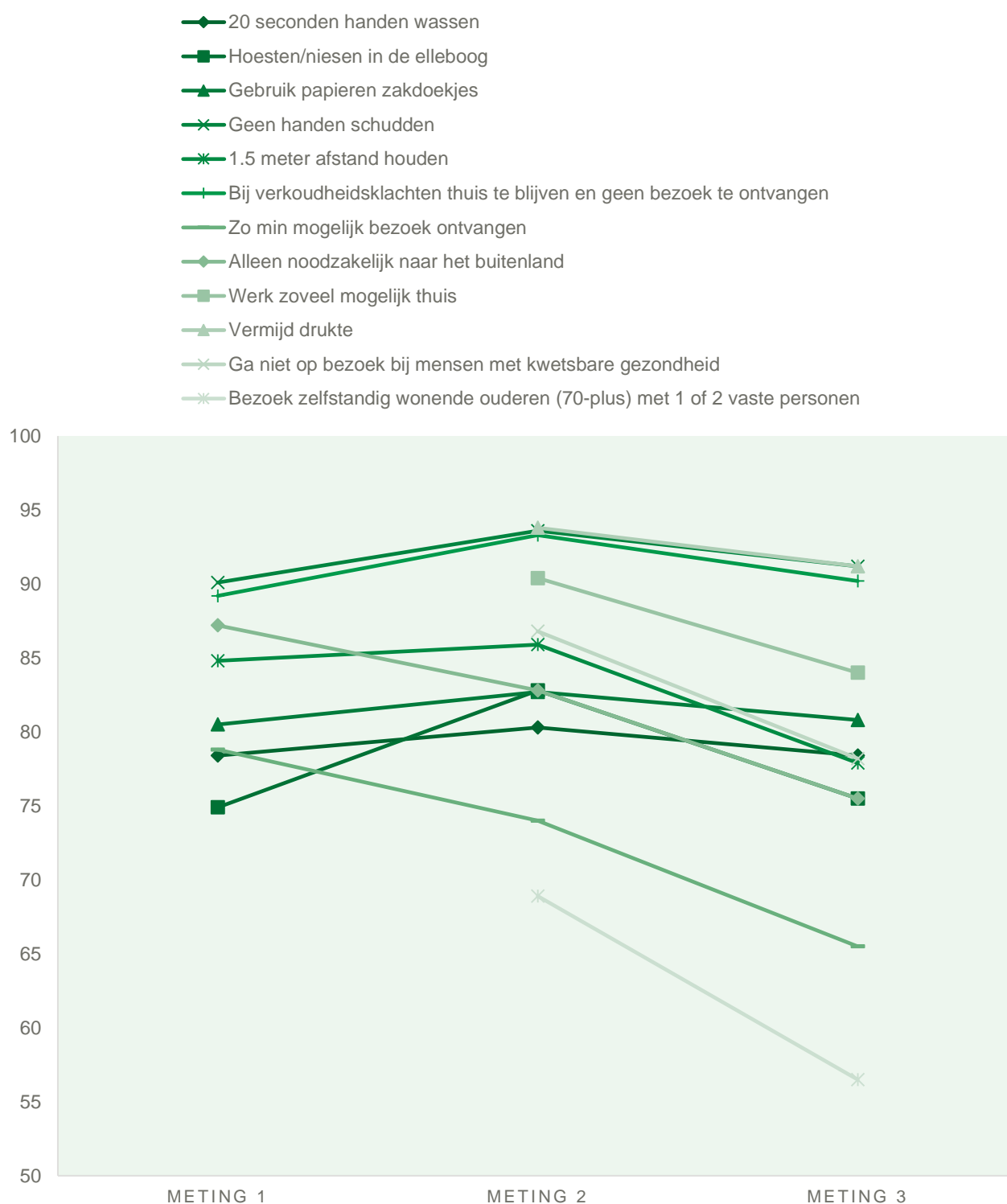
2.6.1 Verandering in mening of maatregelen helpen

Voor veranderingen in de tijd is gekeken naar de deelnemers die aan alle meetrondes hebben meegedaan.

De meerderheid van de deelnemers blijft van mening dat hygiënemaatregelen goed helpen. Voor andere maatregelen geldt dat minder mensen van mening zijn dat deze

(heel) goed helpen. Dit geldt voor de maatregelen om zo min mogelijk bezoek te ontvangen (-13 procentpunt), alleen naar het buitenland te reizen als dit noodzakelijk is (-12 procentpunt), het bezoeken van zelfstandig wonende ouderen door 1 of 2 vaste personen (-12 procentpunt), het niet op bezoek gaan bij mensen met een kwetsbare gezondheid (-9 procentpunt) en zoveel mogelijk thuiswerken (-6 procentpunt).

Figuur 11: Verandering in mening of maatregelen helpen (helpt (heel) veel, meting 1, 2 en 3

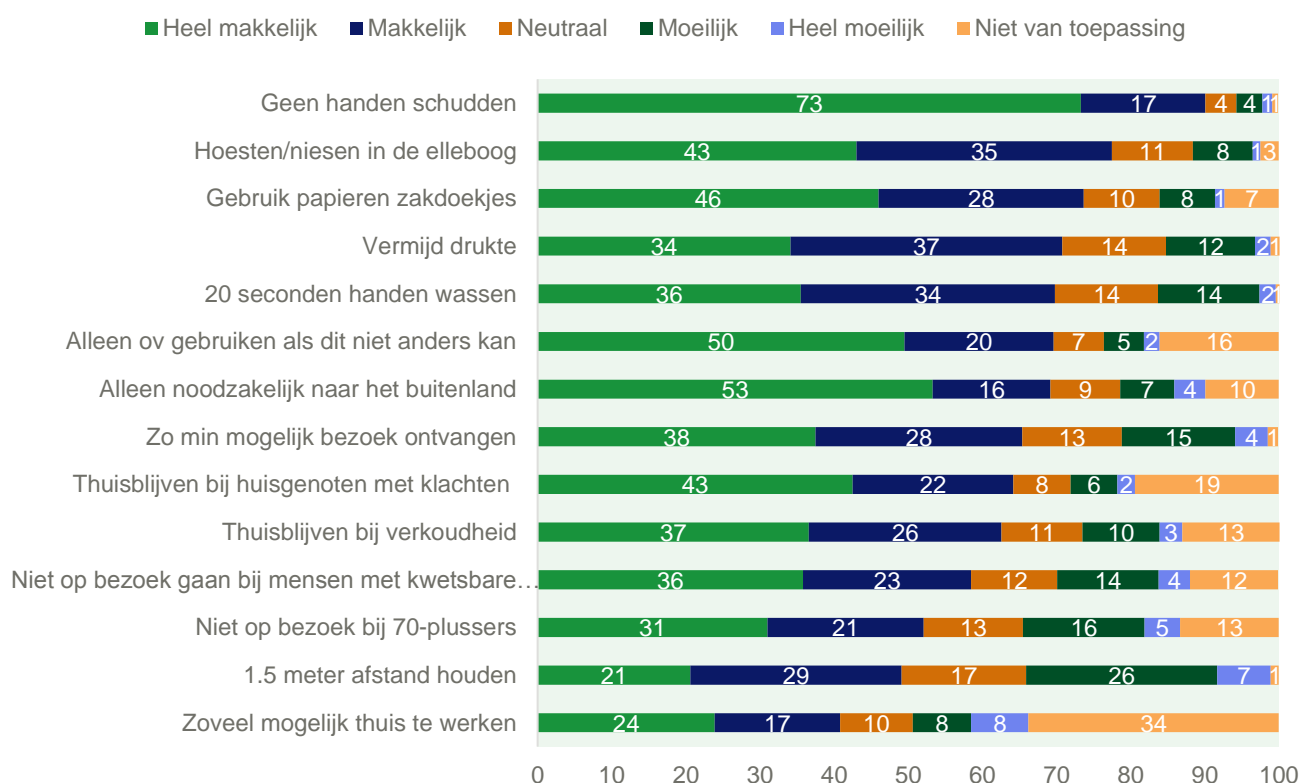

2.7 Opvolgen van gedragsmaatregelen

Aan de deelnemers is gevraagd hoe moeilijk of makkelijk zij het vinden om zich aan de gedragsregels te houden. Geen handen schudden vindt 90% (heel) makkelijk. Een

op de drie deelnemers geeft aan het (heel) moeilijk te vinden om de 1,5 meter afstand te bewaren. Het niet op bezoek gaan bij 70-plussers als men niet de vaste aangewezen persoon is en het zo min mogelijk ontvangen van bezoek ervaart een op de vijf respondenten als (heel) moeilijk.

Figuur 12: Hoe makkelijk of moeilijk is het om je aan de maatregelen te houden, meting 3

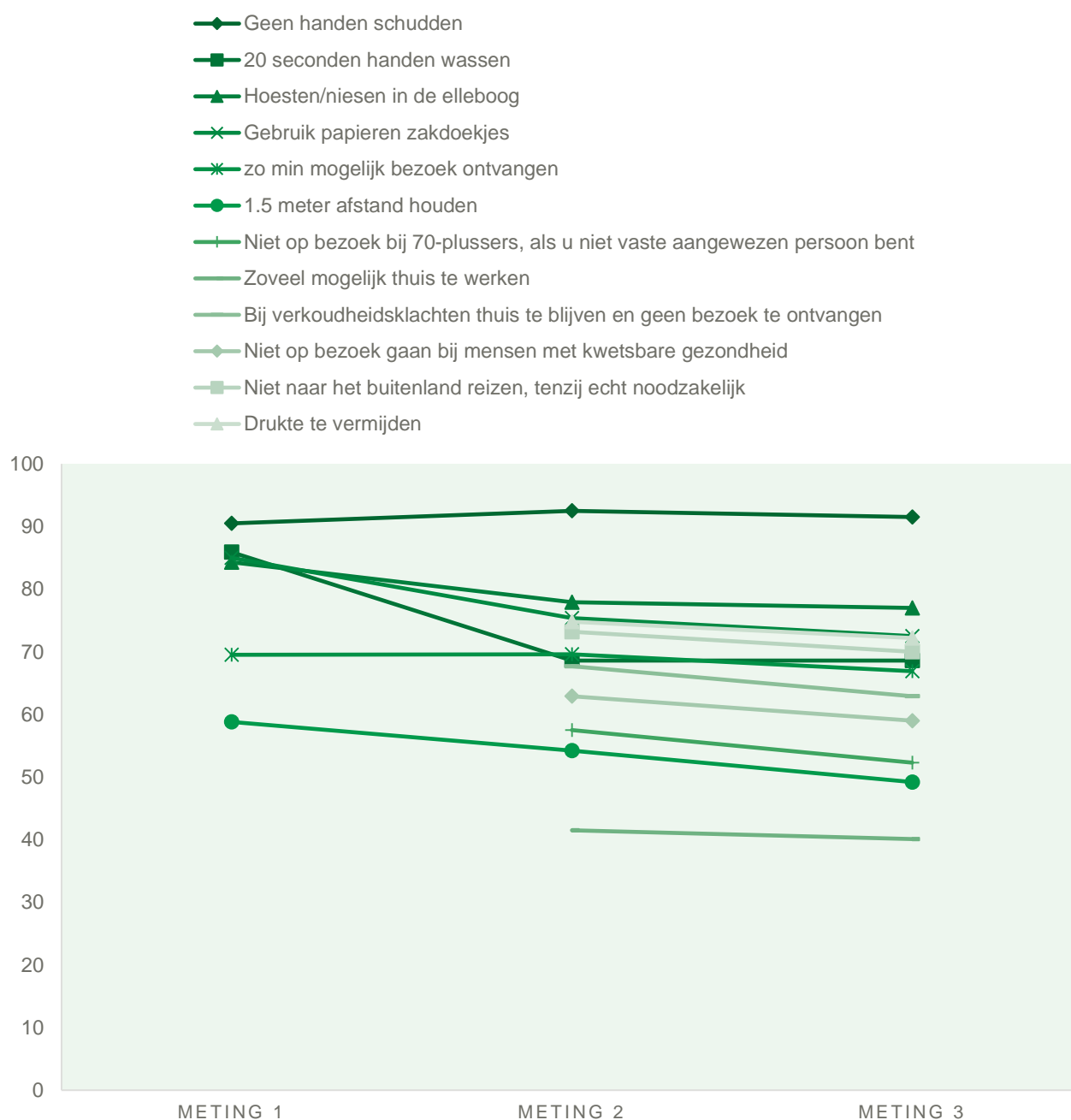
2.7.1 Verandering in opvolgen van gedragsmaatregelen

Voor veranderingen in de tijd is gekeken naar de deelnemers die aan alle meetrondes hebben meegedaan. In figuur 13 is te zien hoe makkelijk deelnemers het vinden om zich aan de gedragsregels te houden. Het grootste verschil ten opzichte van meting 1 is te zien bij het regelmatig

wassen van de handen gedurende 20 seconden met water en zeep. Bij de eerste meting vond 86% dit (heel) makkelijk, bij de tweede ronde was dit percentage 69. Ook bij het gebruik van papieren zakdoekjes is een afname zichtbaar van 13 procentpunt. Het 1,5 meter afstand houden nam af met 10 procentpunt. Het niet op bezoek gaan bij 70-plussers als men niet de vaste aangewezen persoon is met 5 procentpunt gedaald sinds de vorige meting.

Figuur 13: Hoe makkelijk is het om aan de gedragsregels te houden; (heel) makkelijk, meting 1, 2 en 3

3 Gezond zijn en gezond gedrag

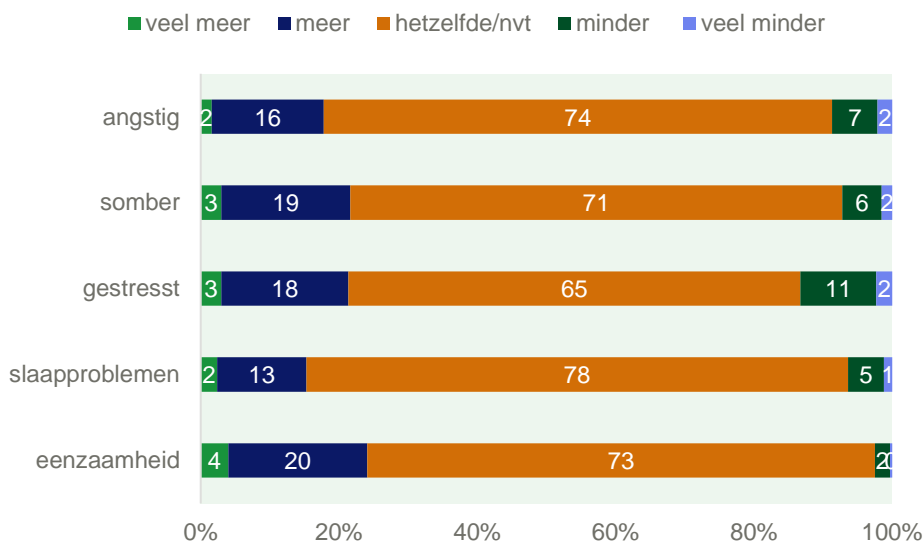
3.1 Welbevinden

Het besef dat men risico loopt en dat de maatregelen helpen om dit risico te verkleinen, kan mensen motiveren de maatregelen op te volgen. Echter, de coronacrisis heeft ook een prijskaartje: de vrijheid en mogelijkheden worden beperkt en mensen kunnen angstig zijn. Dit kan invloed hebben op onze mentale, fysieke, en sociale gezondheid. Bovendien kunnen deze negatieve gevolgen van invloed zijn op de motivatie om de gedragsregels te blijven opvolgen.

De deelnemers geven hun leven op het moment van invullen van de vragenlijst een score van 7,1 op een schaal van 1-10.

In figuur 14 is te zien dat een groot deel van de mensen aangeeft dat hun mentaal welbevinden vergelijkbaar is met de periode voor de crisis. Er zijn echter ook veel mensen bij wie het mentale welbevinden slechter is dan voor de crisis. Zo geeft ongeveer een op de vijf deelnemers aan angstiger, somberder of meer gestrest te zijn. Een kwart van de deelnemers voelt zich eenzamer. Er zijn ook mensen die aangeven dat hun mentaal welbevinden juist beter is vergeleken met de periode voor de crisis. Zo geeft 13% van de deelnemers aan minder stress te ervaren dan voor de coronacrisis.

Figuur 14: Mentaal welbevinden, vergeleken met de periode voor de crisis, meting 3

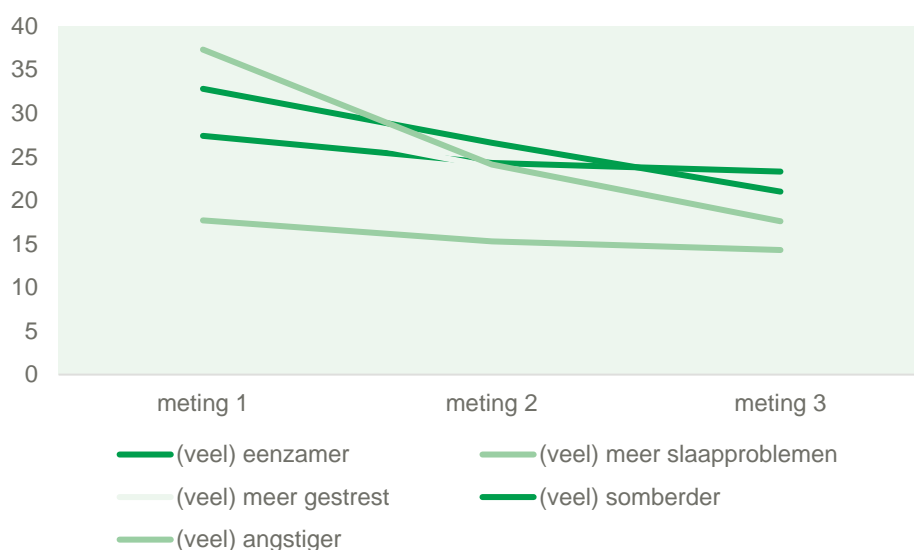

3.1.1 Verandering in mentaal welbevinden

Voor veranderingen in de tijd is gekeken naar de deelnemers die aan alle meetrondes hebben meegedaan. Het rapportcijfer wat mensen geven aan hun leven op het moment van invullen van de vragenlijst, neemt licht toe van 7.0 bij meting 1 tot 7,3 bij meting 3.

In figuur 15 is te zien dat er sprake is van een verandering in het mentaal welbevinden. De grootste afname is te zien in het percentage mensen dat zich (veel) angstiger voelt. Bij de eerste meting voelde 37% (veel) angstiger dan voor de coronacrisis, bij de derde meting was dit 18%. Ook bij het aantal mensen dat zich meer gestrest of somberder voelt, is een daling te zien van respectievelijk 10 en 12 procentpunt.

Figuur 15: Verandering in mentaal welbevinden, meting 1,2 en 3

3.2 Leefstijl

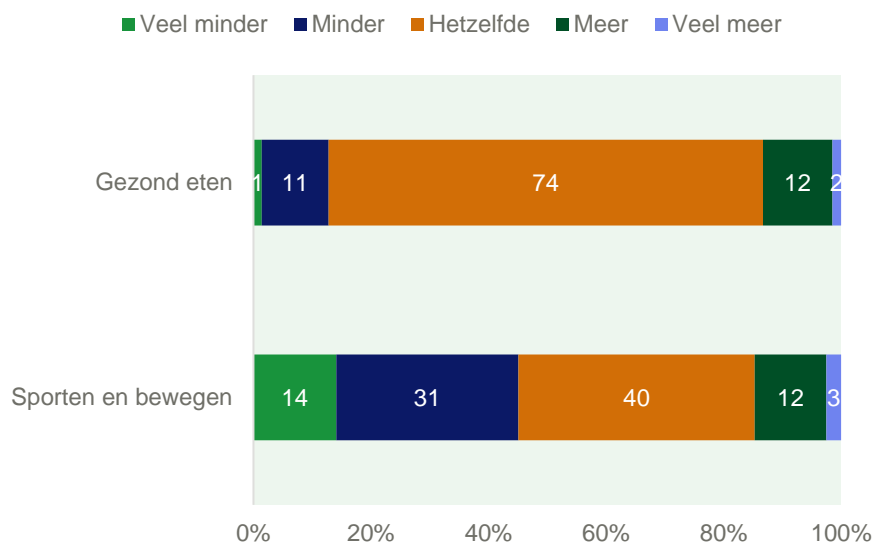
Een gezonde leefstijl helpt om mentaal, fysiek en sociaal gezond te blijven, ook in coronatijd. Het gaat hierbij onder andere om sporten, bewegen en gezond eten. Een toename in gebruik van middelen zoals alcohol en tabak kan invloed hebben op stemming en op kwaliteit van de slaap.

Mensen geven aan dat ze niet ongezonder zijn gaan eten vergeleken met voor de crisis: 74% eet nog hetzelfde. Bij sporten en bewegen rapporteren mensen een flinke afname: 45% geeft aan (veel) minder te bewegen. De sluiting van sportaccommodaties en fitnesscentra en het meer

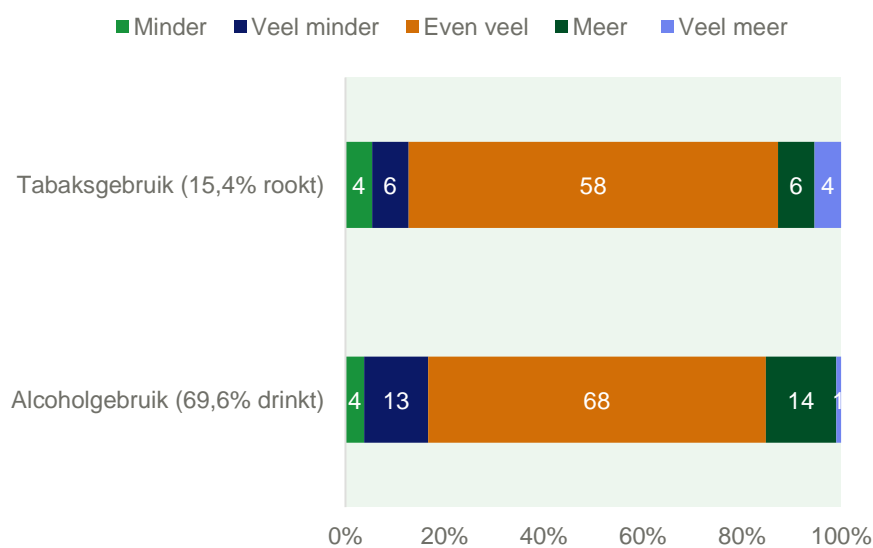
thuiswerken kunnen hierbij een rol spelen, net zoals het advies 'vermijd drukte' (voor 6 mei 2020 'blijf zoveel mogelijk thuis').

Bijna een derde van de respondenten gaf aan geen alcohol te drinken. Van de drinkers zijn ongeveer evenveel mensen minder als meer gaan drinken. Slechts 15% van de deelnemer rookt. Ook bij rokers zien we dat ongeveer evenveel mensen meer als minder zijn gaan roken. Of er ook mensen zijn gestopt met roken sinds de crisis laten deze resultaten niet zien.

Figuur 16: Leefstijl, vergeleken met de periode voor de crisis, meting 3

Figuur 17: Middelengebruik, vergeleken met de periode voor de crisis, meting 3

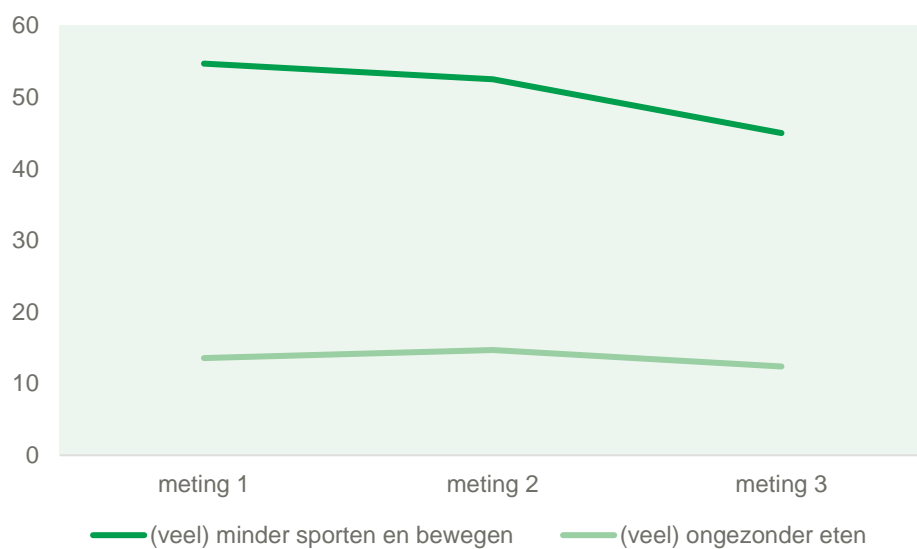

3.2.1 Verandering in leefstijl

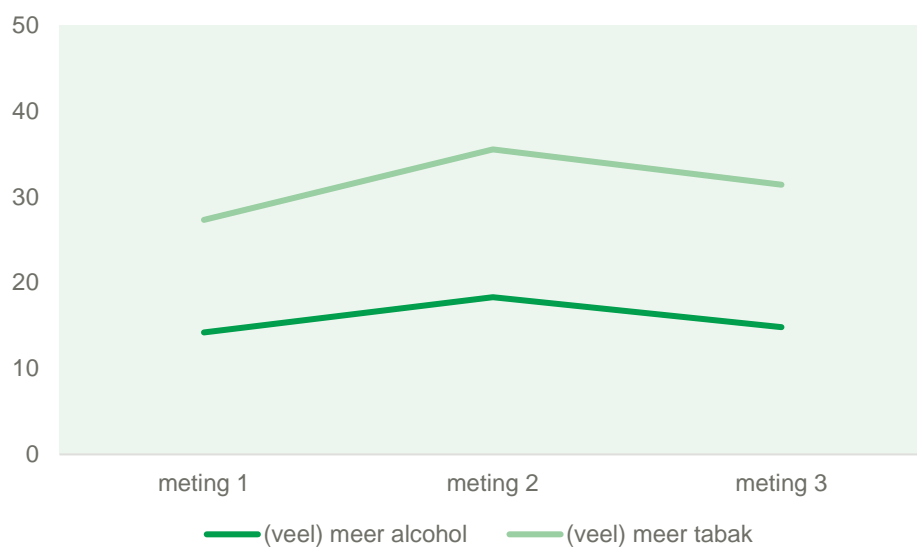
Voor verandering over de tijd is gekeken naar de deelnemers die aan alle meetrondes hebben meegedaan. Het percentage deelnemers dat aangeeft (veel) minder te zijn gaan sporten is met 10 procentpunten afgenomen sinds de eerste meting. Het wel of niet gezond eten is redelijk constant gebleven. Ook het aantal deelnemers dat aangeeft

meer te zijn gaan drinken is redelijk constant gebleven. Onder rokers was tussen de eerste en tweede meting een toename te zien van het percentage mensen dat (veel) meer was gaan roken, bij de derde meting was weer een daling te zien.

Figuur 18: Verandering in leefstijl, meting 1, 2 en 3

Figuur 19: Verandering in middelengebruik, meting 1, 2 en 3

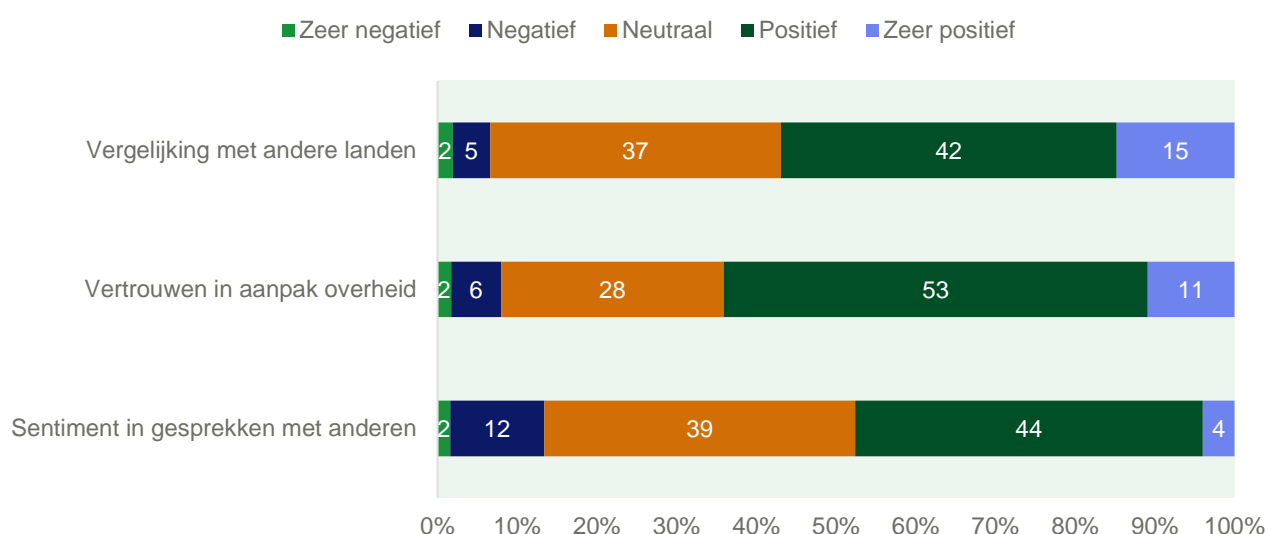
4 Vertrouwen in de Nederlandse aanpak

4.1 Sociale omgeving

De mensen om ons heen kunnen invloed hebben op het beeld dat we vormen van de maatregelen. Dertig procent van de mensen geeft aan bijna dagelijks tot meerdere keren per dag met anderen te spreken over de Nederlandse aanpak van de coronacrisis: 48% van die gesprekken was (zeer) positief en 14% (zeer) negatief.

Er is over het algemeen vertrouwen in de Nederlandse aanpak: 64% heeft (veel) vertrouwen, 8% (helemaal) geen vertrouwen. In vergelijking met andere landen doet Nederland het volgens meer dan de helft van de respondenten (57%) (veel) beter, terwijl een kleinere groep het beleid (veel) slechter vindt (7%).

Figuur 20: Beeld van de aanpak van het coronavirus door de Nederlandse overheid, meting 3

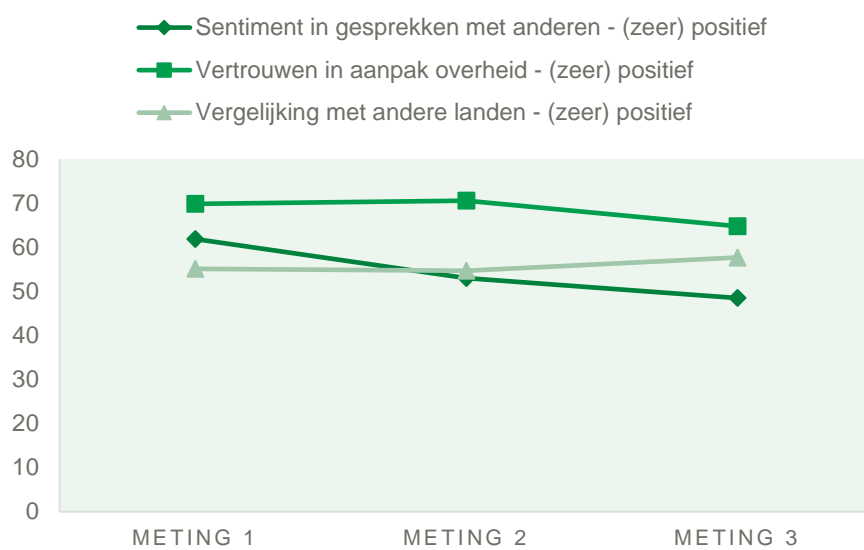

4.1.1 Verandering in sociale omgeving

Voor verandering over de tijd is gekeken naar de deelnemers die aan alle meetrondes hebben meegedaan. In vergelijking met de eerste meting is de aanpak van het coronavirus door de Nederlandse overheid minder vaak een onderwerp van gesprek. Bij de eerste meting sprak 52% van de deelnemers bijna dagelijks of meerdere keren per dag hierover. Bij de derde meting deed 29% dit.

Het sentiment in gesprekken met anderen is veranderd. Het percentage deelnemers dat gesprekken als (zeer) positief ervaart, is gedaald met 13 procentpunt. Het vertrouwen in de manier waarop de Nederlandse overheid probeert het coronavirus onder controle te houden is 5 procentpunt afgenomen. Het percentage deelnemers dat vindt dat de Nederlandse overheid het beter doet dan andere landen is sinds de vorige meetronde redelijk stabiel gebleven.

Figuur 21: Verandering in vertrouwen van de Nederlandse aanpak, meting 1, 2 en 3

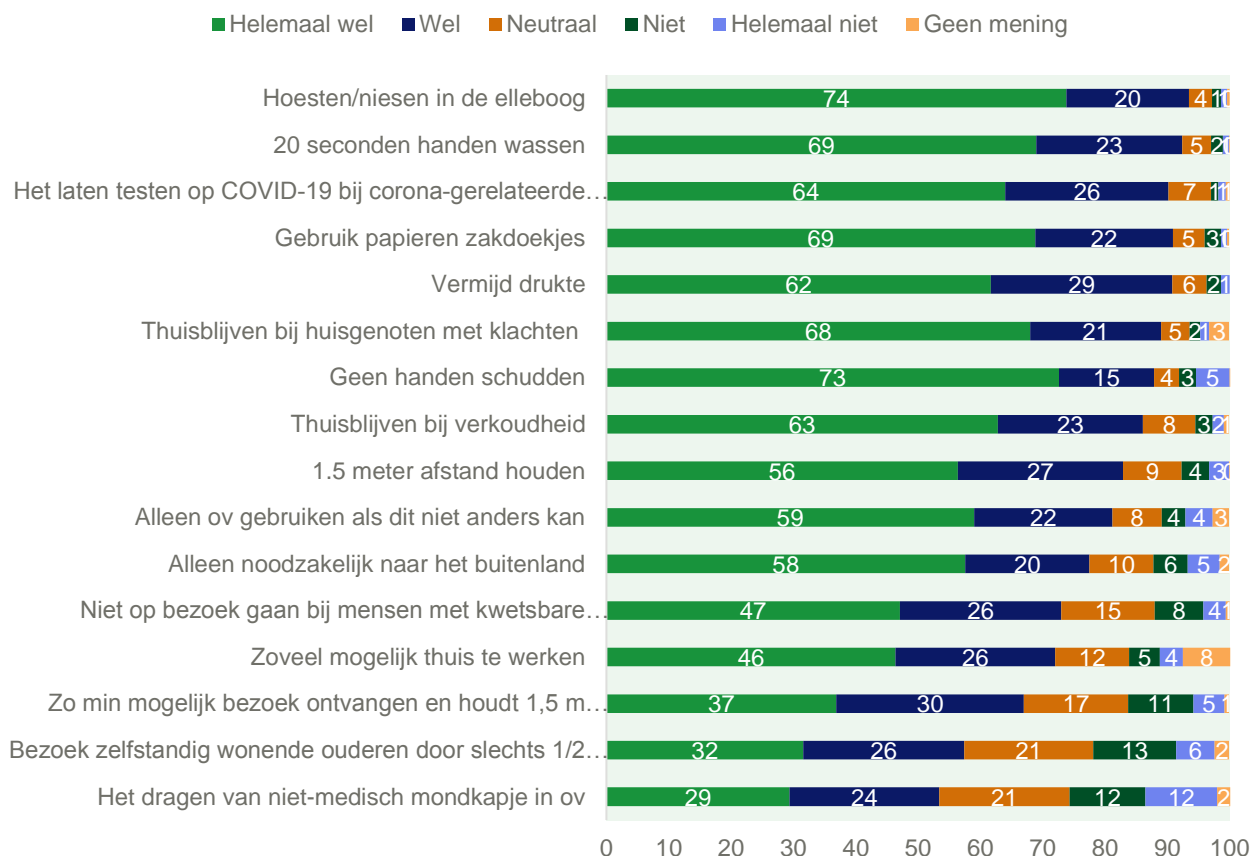

4.2 Draagvlak voor de maatregelen

We hebben het draagvlak voor maatregelen uitgevraagd zoals die in de onderzoeksperiode, 27 mei t/m 1 juni 2020, van kracht waren. Vervolgens is die vraag herhaald voor als deze maatregelen nog 6 weken of 6 maanden zouden duren. Dit geeft de mate weer waarin mensen zichzelf de maatregelen nog voor langere tijd zien volhouden.

Het draagvlak voor de veel van de maatregelen is hoog. Voor elke maatregel geldt dat een meerderheid van de respondenten achter de maatregel staat. Variërend van 53% tot 96%. Het minste draagvlak is er voor de maatregel om een niet-medisch mondkapje te dragen in het OV.

Figuur 22: Bereidheid om aan maatregelen te houden, meting 3

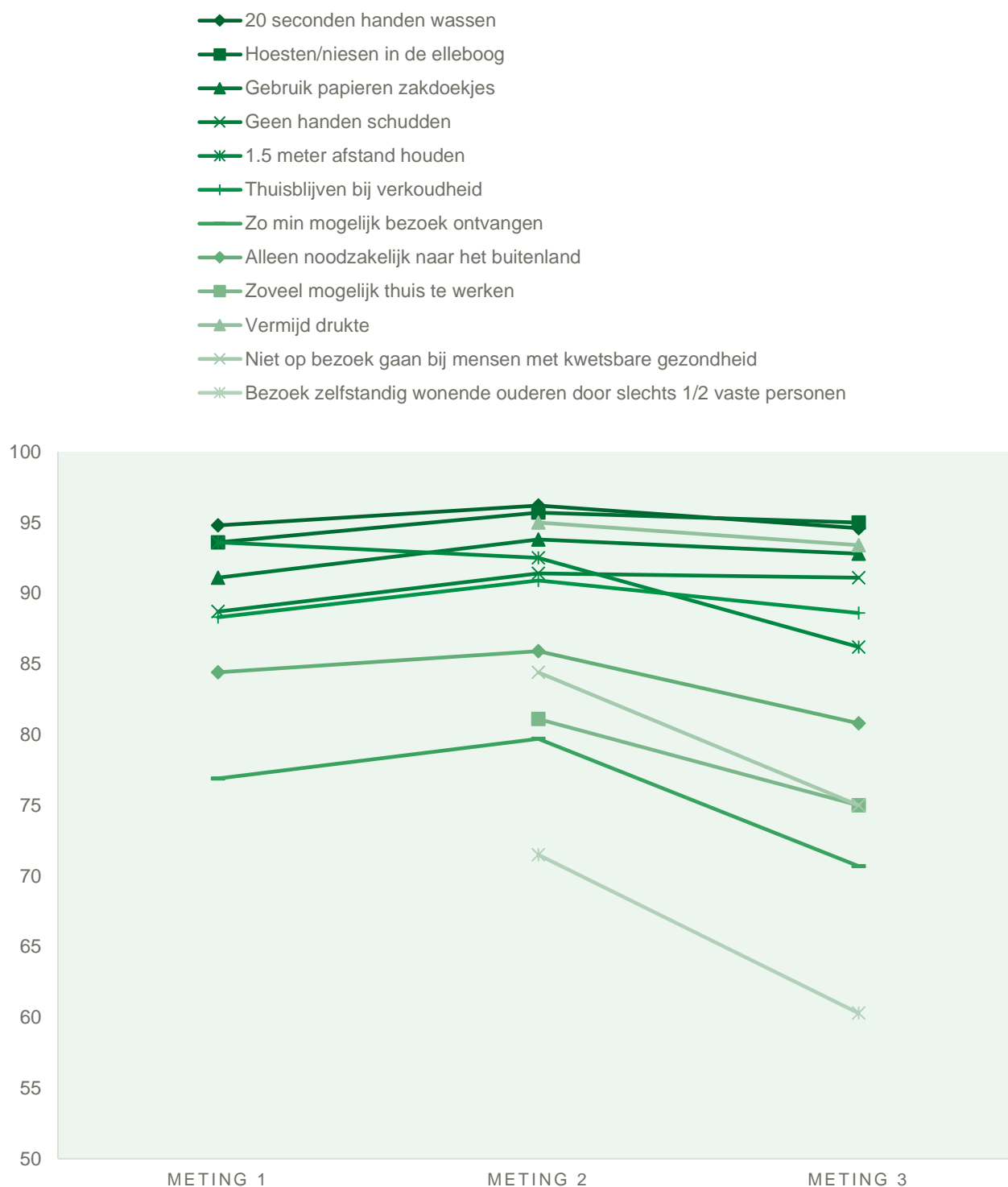
4.2.1 Verandering in draagvlak

Voor verandering over de tijd is gekeken naar de deelnemers die aan alle meetrondes hebben meegedaan. Het draagvlak voor veel maatregelen is onveranderd hoog gebleven. Er is een afname te zien in draagvlak voor 1,5 meter afstand houden (min 7 procentpunt t.o.v. meting 1) en zo min mogelijk bezoek ontvangen (min 6 procentpunt). Sommige maatregelen zijn pas later ingevoerd en zijn dus

niet bij de eerste meting opgenomen in de vragenlijst. Ten opzichte van meting 2 is er een afname te zien bij de maatregel om ouderen zoveel mogelijk door 1 of 2 vaste personen te bezoeken (min 11 procentpunt), niet op bezoek te gaan bij mensen met een kwetsbare gezondheid (min 9 procentpunt) en om zoveel mogelijk thuis te werken (min 6 procentpunt)

Figuur 23 Verandering in draagvlak, meting 1, 2 en 3

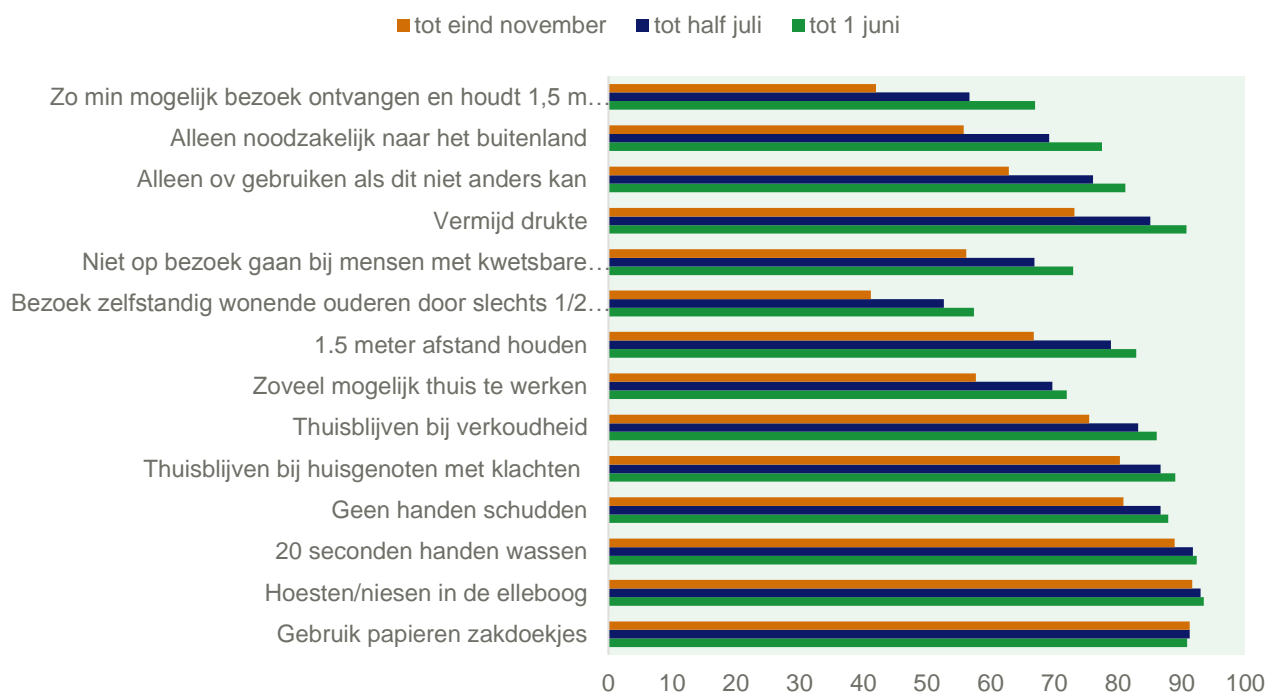
4.2.2 Wat als de gedragsmaatregelen langer gaan duren?

Als de maatregelen langer duren, denken mensen het moeilijker vol te kunnen houden. In onderstaande grafiek is te zien dat mensen zo min mogelijk mensen bezoeken of bezoek ontvangen moeilijker gaan vinden. De mate waarin mensen achter de maatregelen staan, neemt af als de maatregelen nog zes weken zouden duren en nemen verder af als ze nog zes maanden zouden duren.

Mensen blijven onverminderd achter de hygiënemaatregelen staan, ook als die nog 6 maanden zouden duren. Het draagvlak voor de andere maatregelen neemt enigszins af als die met 6 weken verlengd zouden worden. Als ze met 6 maanden verlengd zouden worden, is er een flinke afname.

De sterkste daling is te zien bij het zo min mogelijk bezoek ontvangen: 25%-punt afname in het aantal mensen dat (helemaal) achter de maatregelen staat.

Figuur 24: Bereidheid om aan de maatregelen te houden, meting 3

Figuur 25: Verandering in mate van achter de maatregelen staan als de maatregelen nog 6 maanden duren, meting 3

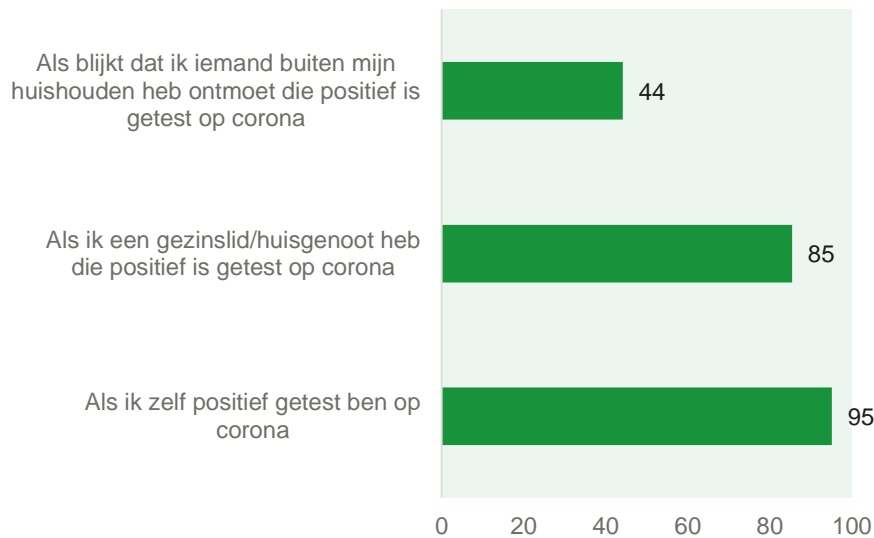

4.3 Thuisisolatie

Er zijn verschillende situaties waarin mensen wordt gevraagd in thuisisolatie te gaan. Thuisisolatie betekent dat men het huis niet uit gaat (eigen tuin of balkon mag wel),

geen boodschappen mag doen of de hond uitlaten. Vrijwel iedereen (95%) die zelf positief getest is op corona is bereid om in thuisisolatie te gaan. Als een gezinslid of huisgenoot positief getest is, is 85% hiertoe bereid. De bereidheid om in thuisisolatie te gaan is een stuk lager als het gaat om iemand buiten het huishouden met wie contact is geweest.

Figuur 26: Bereidheid om gedurende 2 weken in thuisisolatie te gaan, meting 3

4.4 Vaccinatiebereidheid

Driekwart van de deelnemers zegt zich te willen laten inenten als er een vaccin beschikbaar komt. Van deze groep wil 20% wel eerst weten of zij het virus al heeft gehad. 10% wil zich niet laten inenten en 16% weet het nog niet.

5 Over de deelnemers

Vanuit de regio Rotterdam-Rijnmond hebben 6.820 deelnemers van 16 jaar en ouder meegedaan aan de derde meting van dit onderzoek; 47% was vrouw en 53% man.

De deelnemers van de eerste meting zijn via de gemeentepanels van de gemeenten Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen, Maassluis, Capelle aan den IJssel en Nissewaard gevraagd om deel te nemen. Daarnaast konden mensen via diverse social mediakanalen participeren aan het onderzoek; ongeveer een kwart van de mensen heeft via social media meegedaan of heeft de vragenlijst van iemand anders doorgestuurd gekregen. Vanwege de benaderingsmethode zijn inwoners uit bovengenoemde regiogemeenten oververtegenwoordigd in het onderzoek ten opzichte van de andere gemeenten in onze regio. Voor de tweede meting zijn alleen mensen benaderd die hadden aangegeven mee te willen doen aan vervolgonderzoek. Voor de derde meting zijn deze mensen nogmaals benaderd. Ook is in Capelle aan den IJssel en Nissewaard nogmaals het panel ingezet. Daarnaast is aandacht gegeven aan het onderzoek via social mediakanalen. Ten opzichte van de bevolking in de regio zijn er minder deelnemers onder de 40 jaar (15% van de deelnemers) en is met name de groep tussen de 55 en 69 jaar sterk oververtegenwoordigd (40%). Er deden relatief weinig mensen mee die niet geboren zijn in Nederland (6%). Mensen met een hoog opleidingsniveau waren oververtegenwoordigd (54%).

Van de deelnemers woont 68% met een partner en heeft 19% thuiswonende kinderen jonger dan 18 jaar. Achtenvijftig procent heeft een betaalde baan of is ZZP-er, 31% is met pensioen en 3% is werkzoekend.

De samenstelling van de onderzoeksgroep is dus niet representatief voor de algemene bevolking in de regio. De resultaten geven echter wel een indicatie van de situatie in de regio Rotterdam-Rijnmond.

Kennis voor een sterk Rotterdams beleid

Onderzoek en Business Intelligence is een afdeling binnen de gemeente Rotterdam. De afdeling verzamelt informatie en doet onderzoek voor het maken en uitvoeren van beleid door de gemeente Rotterdam. Het onderzoek gaat over onderwerpen als gezondheid, zorg, onderwijs, re-integratie, demografie, ruimtelijke ordening en veiligheid. Soms is de gemeentelijke organisatie het onderwerp, vaker gaat het over de stad en haar bewoners. Het doel is steeds om met deze verzamelde kennis het beleid en de bedrijfsvoering van de gemeente te verbeteren.

Auteur

Bianca Stam (1978) is epidemioloog. Zij werkt sinds 2007 als onderzoeker bij de gemeente Rotterdam. Daar doet zij vooral onderzoek naar gezondheid en gedrag.

[Rotterdam.nl](https://rotterdam.nl)

Gemeente Rotterdam